

HRVATSKI LOVAČKI SAVEZ

PRAVILNIK O RADU PASA DONOSAČA DIVLJAČI

Zagreb, 2012.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom Hrvatski lovački savez (HLS) određuje uvjete za pojedina ispitivanja radnih sposobnosti lovačkih pasa donosača divljači (retrivera) za cijelo područje Republike Hrvatske, obavezan je za sve članice HLS-a, čija je osnovna svrha provjera uzgojne vrijednosti i lovne uporabljivosti lovačkih pasa donosača divljači, zbog stvarne upotrebe u praktičnom lovu.

Na ispitu prirođenih osobina jedan sudac može suditi maksimalno 20 pasa, a na ispitu u radu mora suditi minimalno dva suca, a pri tome na jednog suca može sudjelovati maksimalno 8 pasa.

Ispite rada pasa donosača divljači sačinjavaju slijedeći ispiti:

- ispit prirođenih osobina
- ispit rada u donošenju

Članak 2.

Na **ispitu prirođenih osobina** ocjenjuju se slijedeće discipline:

	koeficijent
- ponašanje na pucanj	2
- donošenje pernate divljači sa suhog	4
- donošenje vodene pernate divljači iz duboke vode	4
- vodljivost	3

Članak 3.

Na **ispitu rada u donošenju** ispit se sastoji od šest djelova ispita (poslušnost, rad u polju, rad u šumi, rad u vodi, vodljivost i volja za rad) i ocjenjuju slijedeće discipline:

	koeficijent
1. Ponašanje na stajalištu	2
2. Vodljivost:	
a) na povodniku	1

b) nevezan	2
3. Odloživost s pucnjem	2
5. Povlaka pernate divljači	4
6. Slobodno traženje dvije pernate divljači pale iz zraka	4
7. Povlaka dlakave divljači	4
8. Slobodno traženje dvije dlakave divljači	4
9. Pretraživanje vodene površine bez patke	4
10. Pretraživanje vodene površine za puštenom patkom	4
11. Donošenje patke iz duboke vode	2
12. Vodljivost	2
13. Volja za rad	2

Članak 4.

Pojedine ispitne discipline ocjenjuju se dodjeljivanjem ocjena od 0 do 5, koje se množe propisanim koeficijentima i na osnovu toga se dobije odgovarajući broj bodova.

Na temelju postignutih bodova ocijenjeni psi dobivaju jednu od slijedećih ocjena:

- odličan (In. r.)..... najmanje 85% od mogućih bodova
- vrlo dobar (II n. r.) najmanje 75% od mogućih bodova
- dobar (III n. r.)..... najmanje 50% od mogućih bodova

Prema osvojenom broju bodova psima se dodjeljuju nagradni razredi (I , II , III).

Postoji li veći broj pasa u istom nagradnom razredu, rangiranje se vrši prema bodovima, a evidentira po abecednom redu (Ia, Ib, IIa, IIb, IIc, IIIa, itd.).

Ako dva psa imaju isti broj bodova odlučuje starost u korist mlađeg psa, ženka ima prednost pred mužjacom, ocjena u disciplinama donošenja te ocjena eksterijera. U slučaju istih svih predviđenih elemenata pobjednik se odlučuje ždrijebom.

Članak 5.

Eliminacijske greške

Suci moraju ocjeniti sve privedene pse i ne mogu niti jednog psa diskvalificirati odnosno isključiti iz ispita osim onih koji pokazu eliminacijske greške zbog kojih se pas isključuje s daljnjeg ispita rada:

- strah od pucnja
- zakapanje mrtve divljači
- jedenje divljači, trganje mrtve divljači ili oštećivanje zubima.

Tijekom ispita suci mogu isključiti pse koji svojim ponašanjem ometaju ispit rada, vodiča psa koji se ne pokorava zapovijedima voditelja ispita i sudaca, ali razlog isključenja treba svakako naznačiti u ispitnom zapisniku.

Vodič može povući svojeg psa s ispita rada ako pas u nekoj disciplini ne postigne njemu prihvatljivu ocjenu, ali gubi sva daljnja prava vezana uz ispitivanje toga dana. Povlačenje s ispita rada vodič psa mora prijaviti sucu prije početka posljednje ispitne discipline.

Članak 6.

ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA PASA DONOSAČA DIVLJAČI

Cilj ispita prirođenih osobina je utvrditi nasljedne osobine za rad u lovu, koje su karakteristika pasmine kojima psi pripadaju. Ispite prirođenih osobina polažu psi donosači divljači u starosti od 9 mjeseci do 2 godine. Ovi se ispiti prema pravilu održavaju u proljeće i u jesen.

Članak 7.

Na ispitu prirođenih osobina pasa donosača divljači ispituju se i ocjenjuju sljedeće discipline:

Ponašanje na pucanj

Ponašanje pasa i reakciju pasa na ispaljeni hitac ocjenjujemo na sljedeći način.

Vodiči pasa se sa svojim psima predviđenima za ispit rasporede po natjecateljskim brojevima u krug promjera tridesetak metara. Službeni pucač udalji se od ispitivanih pasa 15-20 metara i pripremi pušku sačmaricu za opaljivanje. Pucač treba pušku usmjeriti koso prema gore u smjeru suprotnom od ispitivanih pasa i pri tom mora obratiti pozornost na sigurnost gledatelja i ostalog osoblja te paziti da ne puca u smjeru naseljenog mjesta.

Vodiči se sa psima kreću u krug, s opuštenim povodnicima. Sudac ili sudci se nalaze u centru kruga i promatraju reakcije pasa na ispaljeni hitac.

Vodiči imaju pravo diskretno upozoriti pse prije ispaljenog hica.

Pucač na znak suca ispalji hitac te suci promatraju reakcije pasa. Nakon isteka vremena od 30 sekundi pucanj se ponavlja. Pse koji ne pokazuju nikakve znakove streloplašljivosti treba ocijeniti ocjenom 5 i dopustiti im da se udalje iz ispitivane grupe. Jednako ocjenjujemo pse koji na pucanj reagiraju smireno bez ikakvih znakova streloplašljivosti, kao i one pse koji reagiraju žestoko i na ispaljeni hitac laju, snažno vuku povodac i pokušavaju se osloboditi zbog želje za lovom. Ovakve reakcije dopuštamo jer na ispitima ispitujemo mlade pse, nedovoljno disciplinski obučene, a ovakva reakcija je produkt izuzetne strasti i volje za radom i takvo ponašanje treba cijeliti i maksimalno ocijeniti. Pse koji pokazuju određenu dozu streloplašljivosti treba dodatno ispitati i utvrditi u kojem stupnju je ova osobina izražena i jesu li psi dovoljno kvalitetni za uzgoj. Psi se i dalje nastavljaju kretati u krug, a pucač puca na naredbu sudaca. Pas koji na ispaljeni hitac skače na vodiča, podvija rep, ali ne biježi može dobiti maksimalno ocjenu 2 iz ponašanja na pucanj i ne isključuje se iz daljnjeg natjecanja.

Ako pas navaljuje na vodiča, podvija rep i cvili treba ga dodatno ispitati odvezanoga. Onaj pas koji pobjegne od svoga vodiča je streloplašljiv i treba ga ocijeniti ocjenom 0 ne može položiti ispit prirođenih osobina i isključuje se iz ispita.

Članak 8.

Donošenje pernate divljači sa suhog

Vodič uz nogu dovede vezanog psa na povodniku na mjesto koje odrede suci i tu ga posjedne. Sudac ili njegov pomoćnik na udaljenosti 20-30 koraka od vodiča što je moguće dalje bacaju mrtvu pernatu divljač i to tako, da pas vidi divljač. Kad divljač padne, vodič odvezuje psa i izdaje zapovijed za donošenje. Pas treba što prije pronaći divljač, uzeti je punim ustima, donijeti, sjesti i na zapovijed predati na ruke vodiču. Teren na kojem se izvodi donošenje pernate divljači treba biti obrastao travom ili niskim raslinjem. Kod ove discipline uzima se u obzir volja, brzina i način pretraživanja, uzimanje s tla, donošenje i predaja divljači.

Ocjenu iz ove discipline snižavaju sporo i nezainteresirano pretraživanje, višekratno preuzimanje divljači s tla, zahvat za glavu, vrat, nogu ili krilna pera, višekratno ispuštanje divljači i popravljavanje zahvata, ispuštanje divljači samoinicijativno na tlo, predaja u stojećem stavu, itd.

Jedenje, kidanje i zakapanje divljači predstavlja tešku manu i diskvalifikacijsku grešku.

Pas koji nije s uspjehom donio odstrijeljenu divljač ne može položiti ispit prirođenih osobina.

Vrijeme izvršenja zadatka donošenja može iznositi najviše 15 minuta.

Članak 9.

Donošenje vodene pernate divljači iz duboke vode

Ova disciplina se ispituje u dubokoj neobrasloj stajaćoj ili sporo tekućoj vodi s adekvatnim i primjerenim nagibom za ulazak u vodu. Mrtva vodena pernata divljač se baca što je moguće dalje u vodu, uz istovremeno ispaljivanje pucnja iz lovačke puške sačmarice. Pri tome su vodič i pas udaljeni desetak koraka od ruba vode. Pas bi u vrijeme bacanja divljači i pucnja trebao sjediti pokraj vodiča. Pas bi nakon puštanja, a na zapovijed vodiča trebao najkraćim putem plivati do divljači i donijeti je. Po izlasku iz vode, trebao bi bez otresanja i ispuštanja divljači predati divljač vodiču u sjedećem položaju. Vodič bi pri tome treba biti udaljen nekoliko koraka od ruba vode.

Ocjenu iz ove discipline snižavaju zahvati za krilna pera, glavu, vrat ili noge, ispuštanje divljači neposredno pri izlasku na obalu. Dozvoljava se da pas popravi zahvat u samoj vodi ili neposredno po izlasku na obalu.

Pas mora donijeti divljač toliko blizu da je vodič preuzme ne smočivši obuću, u protivnom ne može položiti ispit prirođenih osobina.

Članak 10.

Vodljivost

Na ispitu prirođenih osobina vodljivost se ispituje i ocjenjuje tijekom cijelog ispita. Pri tome suci trebaju obratiti pažnju na koji način pas ispunjava zapovijedi vodiča, na pažnju, volju i suradnju psa i vodiča tijekom ispita, na način hodanja i praćenja vodiča dok je vezan povodnikom na obraslom i neobraslom terenu. Pas na neobraslom terenu hoda uz lijevu nogu vodiča ili neznatno iza njega. Na obraslom terenu pas hoda neposredno iza vodiča.

Na ocjenu vodljivosti utječe ponašanje psa i praćenje vodiča na povodniku i ponašanje nevezanog psa prilikom radnji u ostalim disciplinama.

Na ocjenu iz ove discipline utječu višekratno ponavljanje zapovijedi od strane vodiča, neispunjavanje naredbi, trzanje i natezanje povodnika od strane psa, itd.

Pas koji je nevodljiv, pokušava se otrgnuti s povodnika ili odvezan pobjegne ne može položiti ovu disciplinu.

Članak 11.

Pas je položio ispit prirođenih osobina ako je zadovoljio u svim ispitnim disciplinama.

Potrebni minimalni brojevi bodova za pojedini nagradni razred na IPO:

za ocjenu odličan (I n. r.) od 55 do 65 bodova

za ocjenu vrlo dobar (II n. r.) od 49 do 54 boda

za ocjenu dobar (III n. r.) od 32 do 48 bodova

Članak 12.

ISPIT RADA U DONOŠENJU

Ispit rada u donošenju je radni ispit. Osnovni cilj ovog ispita je da se utvrdi stupanj pripremljenosti psa za korištenje u lovu.

Ovaj ispit se u pravilu provodi u jesen (za vrijeme lovne sezone). Psi se u svim ispitnim disciplinama ocjenjuju pojedinačno, osim discipline „Ponašanje na stajalištu“.

Uvjet za pristupanje na ispit rada u donošenju je pozitivna ocjena eksterijera i položen ispit prirođenih osobina. Na ispitu rada u donošenju mogu se dodjeljivati počasne titule i nagrade, ovisno o rangu ispita, pod uvjetom da je pas položio ispit s I (prvim) nagradnim razredom, odnosno prikupio dovoljan broj bodova za ocjenu odličan.

Na ispitu u radu pas može položiti ispit odnosno dobiti ocjenu odličan, vrlo dobar i dobar ako položi sve ispitne discipline (uz izuzetak disciplina „Ponašanje na stajalištu“, „Vodljivost nevezan“ i „Odloživost s pucnjem“) i osvoji potreban broj bodova za određeni nagradni razred.

Pas može položiti ispit rada iako je dobio ocjenu 0 (nula) i nije postigao niti jedan bod iz disciplina „Ponašanje na stajalištu“, „Vodljivost nevezan“ i „Odloživost s pucnjem“ pod uvjetom da se ne plaši pucnja, ali može postići najveću ocjenu dobar (III n.r.).

Članak 13.

ELEMENTI POSLUŠNOSTI

Poslušnost se sastoji u tome što se pas tijekom cijelog ispita rado odaziva pozivu, zvižduku ili znaku vodiča, rado i bez pogovora izvršavajući naredbe. Poslušnost se očituje u visokom stupnju suradnje i vodljivosti tijekom cijelog ispita. Ona se manifestira i u tome što se pas tijekom rada mirno ponaša u odnosu na druge pse, nije agresivan i svadljiv, ne trza i ne zateže povodnik, ne laje i ne zavija.

Članak 14.

Ponašanje na stajalištu

Vodiči i psi se postavljaju na šumskoj prosjeci, na rubu šume, šikare, obrasle međe, s druge strane kanala obraslog raslinjem ili živicom, poljskom putu ili između njiva kukuruza i slično, u razmaku od 20 do 50 metara.

Vodiči svoje pse postavljaju u sjedeći ili ležeći položaj uz nogu i izdaju im zapovjed za mirno i tiho ponašanje.

S druge strane obraslog kanala, unutar šume, šikare ili kukuruza pogoniči (pomoćno osoblje ili drugi vodiči s vezanim psima, hodaju paralelno s linijom postavljenih pasa i prave buku galamom, vikom, udaranjem kolcem o stabla, po grmlju ili po kukuruzu s povremenim hicima u zrak iz lovačke puške.

Suci se postavljaju tako da imaju pregled nad svakim psom. Pas na stajalištu može biti slobodan ili vezan, u ležećem ili sjedećem položaju. Pri tome treba biti potpuno mirnog ponašanja. Ako je pas na stajalištu vezan to snižava ocjenu iz ove discipline za jedan, tako da pas za inače besprijekoran rad može dobiti maksimalnu ocjenu 4.

Greške u ponašanju koje snižavaju ocjenu iz ove discipline su cviljenje, lajanje, ustajanje, natezanje povodnika, udaljavanje s mjesta ispitivanja, ponavljanje zapovijedi od strane vodiča. Udaljavanje s mjesta i lajanje treba vrednovati s nula (0) bodova, i tada pas može dobiti maksimalno III n. r., pod uvjetom da se ne boji pucnja.

Ukoliko se pas boji pucnja eliminira se s daljnjeg ispita.

Članak 15.

Vodljivost

Vodljivost na povodniku

Vodljivost na povodniku ocjenjuje se tijekom cijelog ispita, a očituje se u općoj poslušnosti i spremnosti psa na izvršavanje svih zahtijevanih radnji i treba je uzeti u obzir kod konačne ocjene iz ove discipline. Vodljivi i poslušni psi su od najranije dobi poslušni i privrženi te pokazuju izrazitu naklonost svom gospodararu i spremnost za izvršavanje postavljenih zadataka. Kontakt između vodiča i psa tijekom cijelog ispita te opća poslušnost u radu u vodi i na terenu ulaze u ocjenu vodljivosti.

Ova disciplina se često ispituje vezano uz discipline „Vodljivost nevezan“ i „Odloživost s pucnjem“. Vodič s psom na poziv sudaca dolazi do njih i tiho zapovijedi psu te postavi u sjedeći položaj pored lijeve noge. Nakon uputstava sudaca nastavlja s radom.

Prvi dio vodljivosti provodi se u visokoj šumi na način da se vodič zajedno s psom kreće samom šumom. Prilikom kretanja vodič obilazi drveće praveći osmice, obilaske s lijeve i desne strane drveća, šire i uže obilazeći drveće. Pri tome se pas mora kretati uz lijevu nogu vodiča i ne smije ometati vodiča prilikom kretanja. Ukoliko ima prostora za obilaženje drveta mora se kretati uz lijevu nogu vodiča, a ukoliko nema mjesta tada se kreće iza vodiča. Pri tome je nebitno kreće li se vodič s lijeve ili desne strane drveta.

Drugi dio vodljivosti se sastoji od kretanja vodiča i psa prosjekom. Vodič se kreće prosjekom u dužini stotinjak koraka i pri tome mora promijeniti tri vrste kretanja (normalan hod, trk, i šuljanje). Prilikom svake vrste kretanja pas se mora nalaziti uz vodičevu lijevu nogu. Osim toga vodič se mora najmanje dva puta zaustaviti, a prilikom svakog zaustavljanja pas mora sjesti uz vodičevu lijevu nogu bez posebne naredbe.

Greške koje snižavaju ocjenu iz ove discipline su glasne naredbe, često ponavljanje naredbi, natezanje i trzanje povodnika od strane psa kao i petljanje oko drveća.

Članak 16.

Vodljivost nevezan

Za izvođenje ove radnje pas mora obaviti sve radnje kao i u disciplini „Vodljivost vezan“, ali je koeficijent za disciplinu „Vodljivost vezan“ veći.

Ukoliko nevezan pas pobjegne ili otrči u šumu zbog očite želje za pretraživanjem može dobiti samo ocjenu 0 (nula) i može postići maksimalno III n. r.

Članak 17.

Odloživost s pucnjem

Prilikom izvođenja ove radnje radi se isključivo s nevezanim psom i to na način da se najčešće ova radnja nadovezuje na disciplinu „Vodljivost“.

Nakon discipline vodljivost natjecatelj prema uputi sudaca nastavlja s kretanjem do mjesta koje odrede suci i tamo odloži nevezanog psa. Za maksimalnu ocjenu na psu ili kod psa ne smije ostati nikakvo pomoćno sredstvo kojim bi se pas osjećao ograničen u kretanju (povodnik, ogrlica, naprtnjača, šešir). Kada vodič tiho, u miru, bez glasnih naredbi odloži psa,

nastavlja s kretanjem i odlazi iz vidokruga psa. Pas ne smije vidjeti vodiča, suce, gledatelje ili drugo pomoćno osoblje. Po isteku 1 minute od kada je vodič izišao iz vidnog polja psa ispaljuje se prvi hitac. Nakon isteka još jedne minute od prvog hica ispaljuje se drugi hitac. Po isteku jedne minute od drugog hica vodič odlazi po psa. Ocjenjuje se ukupno ponašanje psa od trenutka odlaganja do trenutka preuzimanja psa od strane vodiča.

Ukoliko se pas odloži uz pomoć predmeta (povodnik, naprtnjača i sl.) snizuje se ocjena za 1 bez obzira na ostalo, makar i idealno ponašanje.

Strogo je zabranjeno korištenje sredstava za prijevaru sudaca (gumica na nogama ili vratu i sl.).

Članak 18.

RAD U POLJU

Povlaka pernate divljači

Povlaku (vlečku ili vučnu stazu) pernate divljači postavljamo na otvorenom terenu po mogućnosti s nisko obraslim raslinjem. Najbolje je povlaku postaviti na livadi, pašnjaku ili na mladoj pšenici. Povlaku postavljaju pomoćnici po uputama sudaca neposredno prije ispitivanja psa. Pri izradi povlaka osobitu pozornost treba obratiti na vjetar i po mogućnosti postaviti povlaku s vjetrom u leđa. Razmak između dva traga mora biti minimalno 100 koraka. Početak vučne staze treba naznačiti pomoću pojedinačnih pera vučene divljači. Povlaka se postavlja na taj način što pomoćnik ili sudac, najbolje na dugom štapu (na kojemu je na kraju obješena divljač), paralelno sa svojim kretanjem, povuče trag divljači, iste vrste s divljači na kraju traga. Povlaka se postavlja u dužini od 200 koraka s jednim tupokutnim zavojem. Za izradu traga koristimo odstrijeljenu pernatu divljač (patka, fazan, trčka, golub ili šljuka). Na kraju traga postavljamo divljač koja nije prethodno korištena i nije oštećena. Vodič može upotrijebiti sobom donesenu divljač. Prilikom izrade povlake vodič treba odložiti svoga psa toliko daleko da pas ne može vidjeti polaganje traga. Nakon što je položio trag, polagatelj povlake se treba udaljiti toliko daleko da ga pas ne vidi i ne osjeti, a da može vidjeti što pas radi prilikom preuzimanja divljači s tla. Zaklon može napustiti tek na znak sudaca. Na zapovijed sudaca vodič treba svoga psa postaviti na trag. Prilikom postavljanja na trag vodič smije psa usmjeravati (postaviti) na trag na dugačkom povodniku u dužini dvadesetak koraka. Pas može biti postavljan na povlaku do tri puta, ali kod svakog postavljanja (osim prvoga) ocjena mu se snižava za jedan. Ispuštanje divljači radi popravljivanja zahvata ne treba utjecati na ocjenu. Međutim, svako ispuštanje radi slabe volje za aportom treba utjecati na ocjenu. Psi koji jedu, oštećuju ili zakopavaju divljač bezuvjetno se isključuju iz daljnjeg natjecanja.

Pravilna primopredaja divljači je u sjedećem položaju ispred vodiča i ispuštanje divljači isključivo na zapovijed vodiča. Prilikom izrade i ocjenjivanja rada na povlaci treba obratiti pozornost na nekoliko stvari: kako pas prihvaća trag, način izrade zavoja, preuzimanje divljači s tla, pravilno donošenje, položaj kod primopredaje divljači (stojeći ili sjedeći) te način ispuštanja divljači (u ruku vodiča ili na tlo).

Predviđeno vrijeme za izradu povlake je 5 minuta.

Članak 19.

Ocjenjivanje:

- Ocjena 5:** Rad psa u kojem jednokratno postavljen na trag izradi trag bez greške, pravilno uzme divljač s tla, korektno donese, bez ispuštanja, s pravilnom primopredajom na zapovijed vodiča.
- Ocjena 4:** Kada pas od 5 radnji koje izrađuje u ovoj disciplini pogriješi u jednoj. Na primjer, jednokratno postavljanje na trag, jedan zavoj na tragu nepravilno izrađen pravilno preuzimanje, bez odlaganja prilikom nošenja, te pravilna primopredaja vodiču. Dvokratno postavljanje na trag, a sve ostale radnje pravilno odradene. Ako pas jednokratno postavljen na trag pravilno odradi trag, pravilno preuzme divljač s tla, korektno donese, ali divljač ispusti na tlo, a ne u ruku vodiču, ili divljač preda u stojećem stavu.
- Ocjena 3:** Pas koji pogriješi u dvije radnje, kao što je trokratno postavljanje na trag, a sve ostale radnje korektne, ili jednokratno postavljanje na trag, jedan zavoj loše izrađen, pravilno uzimanje divljači s tla, te predaja divljači u stojećem stavu. Ako psa dvokratno postavljamo na trag, ako odradi trag besprijekorno, pravilno podigne divljač s tla, te divljač ispusti na tlo u sjedećem položaju, ali ne na zapovijed u ruku vodiča već samovoljno na tlo.
- Ocjena 2:** Kada pas od ispitivanih radnji tri odradi nepravilno, ali ipak odradi disciplinu i donese divljač te preda vodiču, a da divljač nije oštećena.
- Ocjena 1:** Rad psa kada pas napravi više manjih pogrešaka ali ipak odradi disciplinu i donese divljač te preda vodiču, a da divljač nije oštećena u predviđenom vremenu.
- Ocjena 0:** Ukoliko pas vidno oštećuje divljač, jede, trga ili zakopava, ili ako ne pronađe i ne donese divljač može biti ocijenjen samo ocjenom nula (0).

Članak 20.

Slobodno traženje dvije pernate divljači pale iz zraka

Ova disciplina ispituje se na niskom gusto obraslom terenu da bi se mogao vidjeti sami rad psa. Najbolje je da prilikom ispitivanja nema vjetra, da je lagani vjetar u leđa ili lagani bočni vjetar. Pomoćnik sudaca, voditelj ispita ili jedan od sudaca sa suprotne strane prilazi do parcele na udaljenost puškometra (50 - 60 koraka) prilazi prema vodiču i bočno od smjera kretanja baca dva kljuna pernate divljači na suprotne strane onoliko koliko može baciti (dvadesetak koraka). Nikada polagatelj divljači ne smije ići od vodiča prema parceli već u suprotnom smjeru kako pas ne bi koristio ljudski trag za pronalaženje divljači, odnosno divljač za traženje mora biti bačena vodiču sa suprotne strane. Vodič i pas ne smiju vidjeti mjesto gdje je divljač pala već suci vodiču pokazuju smjer, ali ne i mjesto pada divljači. Vodič odvezuje psa na mjestu koje mu suci pokažu i na tom mjestu ostaje za cijelo vrijeme rada psa. Pri tome vodič ima pravo usmjeravati psa glasovnim naredbama i zapovjedima izdanim rukama, ali pretjerano česte i glasne zapovijedi svakako snižavaju ocjenu.

Vrijeme predviđeno za pronalaženje odstrijeljene divljači je 15 minuta.

Članak 21.

Ocjenjivanje:

Ocjenjuje se volja psa za pronalaženje, način pretraživanja i donošenje. Pas mora pokazati inicijativu da želi naći i donijeti divljač.

Pas koji pronađe divljač i ne želi je podići s tla ili je ne uzme samostalno tj. bez utjecaja vodiča ne može biti pozitivno ocijenjen.

Ocjena 5: Dva pronađena i donešena kljuna za 5 minuta.

Ocjena 4: Dva pronađena i donešena kljuna za 10 minuta.

Ocjena 3: Dva pronađena i donešena kljuna za 15 minuta.

Ocjena 2: Jedan pronađen i donešeni kljun za 10 minuta.

Ocjena 1: Jedan pronađen i donešeni kljun za 15 minuta.

Ocjena 0: Niti jedan donešeni kljun za 15 minuta.

Članak 22.

RAD U ŠUMI

Povlaka dlakave divljači

Početni dio povlake (vlečke ili vučne staze) dlakave divljači postavljamo na otvorenom terenu po mogućnosti s nisko obraslim raslinjem, dok je završni dio obavezno u šumi. Najbolje je prve 2/3 povlake postaviti na livadi ili pašnjaku, a treći dio u šumi. Ako ispitni teren ne dozvoljava drugačije povlake mogu u cijelosti biti položene u šumi, pri čemu rad psa treba biti vidljiv barem do prvog zavoja. Povlaku postavljaju pomoćnici po uputama sudaca neposredno prije ispitivanja psa. Pri izradi povlaka osobitu pozornost treba obratiti na vjetar i po mogućnosti postaviti povlaku s vjetrom u leđa. Razmak između dva traga mora biti minimalno 100 koraka. Početak vučne staze treba naznačiti pomoću pojedinačnih čuperaka i pramenova dlaka vučene divljači. Povlaka se postavlja na taj način što pomoćnik ili sudac, najbolje na dugom štapu (na kojemu je na kraju obješena dlakava divljač), paralelno sa svojim kretanjem, povuče trag divljači, iste vrste s divljači na kraju traga. Povlaka se postavlja u dužini od 300 koraka s dva pravokutna ili tupokutna zavoja. Za izradu traga koristimo odstrijeljenu dlakavu divljač (zec, kunić ili kuna). Na kraju traga postavljamo divljač koja nije prethodno korištena i nije oštećena. Vodič može upotrijebiti sobom donesenu divljač. Prilikom izrade povlake vodič treba odložiti svoga psa toliko daleko da pas ne može vidjeti polaganje traga. Nakon što je položio trag, polagatelj povlake se treba udaljiti toliko daleko da ga pas ne vidi i ne osjeti, a da može vidjeti što pas radi prilikom preuzimanja divljači s tla. Zaklon može napustiti tek na znak sudaca. Na zapovijed sudaca vodič treba svoga psa postaviti na trag. Prilikom postavljanja na trag vodič smije psa usmjeravati (postaviti) na trag na dugačkom povodniku u dužini dvadesetak koraka. Pas može biti postavljan na povlaku do tri puta, ali kod svakog postavljanja (osim prvoga) ocjena mu se snižava za jedan. Ispuštanje divljači radi popravljivanja zahvata ne treba utjecati na ocjenu. Međutim, svako ispuštanje radi slabe volje za aportom treba utjecati na ocjenu. Psi koji jedu, oštećuju ili zakopavaju divljač bezuvjetno se isključuju iz daljnjeg natjecanja. Pravilna primopredaja divljači je u sjedećem položaju ispred vodiča i ispuštanje divljači isključivo na zapovijed vodiča. Prilikom izrade i ocjenjivanja rada na povlaci treba obratiti pozornost na nekoliko stvari: kako pas prihvaća trag, način izrade zavoja, preuzimanje divljači s tla, pravilno donošenje, položaj kod primopredaje divljači (stojeći ili sjedeći) te način ispuštanja divljači (u ruku vodiča ili na tlo).

Budući je donošenje vučne divljači bitni sastavni dio rada na vučnoj stazi, pas koji nije donio divljač ne može biti pozitivno ocijenjen.

Predviđeno vrijeme za izradu povlake je 8 minuta.

Članak 23.

Slobodno traženje dvije dlakave divljači

Na obraslu površinu, najbolje visoku livadu, šumski podrast, grmlje ili šikaru, na udaljenosti od 50 - 60 koraka sa suprotne strane prilazi sudac ili sudački pomoćnik te bacaju 2 primjerka dlakave divljači međusobno udaljene 20 - 30 koraka. Vodič i pas nikako ne smiju vidjeti postavljanje divljači. Vodič dovodi psa privezanog do mjesta koje odrede suci i odvezuje ga. Vodič se ne smije kretati po površini na kojoj se nalazi divljač, ali smije hodati uzduž rubne linije s koje je pustio psa. Pri tome vodič ima pravo usmjeravati psa glasovnim naredbama i zapovjedima izdanim rukama, ali pretjerano česte i glasne zapovijedi svakako snižavaju ocjenu. Pas mora pokazati volju za traženjem, naći i donijeti divljač.

Vrijeme predviđeno za pronalaženje i donošenje divljači je 15 minuta.

Članak 24.

Ocjenjivanje:

Ocjenjuje se volja psa za pronalaženje, način pretraživanja i donošenje. Pas mora pokazati inicijativu da želi naći i donijeti divljač.

Pas koji pronađe divljač i ne želi je podići s tla ili je ne uzme samostalno tj. bez utjecaja vodiča ne može biti pozitivno ocijenjen.

Ocjena 5: Dva pronađena i donešena primjerka dlakave divljači za 5 minuta.

Ocjena 4: Dva pronađena i donešena primjerka dlakave divljači za 10 minuta.

Ocjena 3: Dva pronađena i donešena primjerka dlakave divljači za 15 minuta.

Ocjena 2: Jedan pronađen i donešeni primjerak dlakave divljači za 10 minuta.

Ocjena 1: Jedan pronađen i donešeni primjerak dlakave divljači za 15 minuta.

Ocjena 0: Niti jedan donešeni primjerak dlakave divljači za 15 minuta.

Članak 25.

RAD U VODI

Pretraživanje vodene površine bez patke

Pretraživanje duboke vode bez patke ispituje se na vodi minimalne površine jednog hektara pri čemu voda mora biti široka barem pedesetak metara. Veći dio treba biti otvorena duboka voda, a otprilike oko jedne trećine površine trebalo bi biti obraslo trskom i drugim vodenim raslinjem. Pas mora pretraživati lijevo i desno na otvorenoj vodi na zapovijed vodiča bilo glasom, pištaljkom ili rukom. Treba se udaljiti toliko daleko koliko to vodič od njega zahtijeva i pretražiti cijelu površinu vode. Isto tako kako radi na otvorenoj vodi pas mora tražiti i u obrasloj vodi, tršćaku i sličnim terenima. Bez obzira osjeća li pas njuhom ili ne osjeća divljač, moramo imati predodžbu da je pretražio cijeli teren i da je divljač tu da bi ju sigurno našao i istjerao iz skrovišta. Ocjenjuju se volja za rad u vodi, sistematičnost pretraživanja, te način na koji pas prihvaća vođenje od strane vodiča. Ovaj rad bitno utječe na ocjenu iz poslušnosti.

Članak 26.

Ocjenjivanje:

- Ocjena 5:** Pas koji brzo i radosno prihvaća vodu, te imamo osjećaj da on to radi od silne želje te da bi on teren pretražio i bez usmjeravanja vodiča. Mora dovoljno široko i sustavno pretraživati kako po otvorenoj vodi tako i po tršćaku. Cijelo vrijeme rada mora biti vodljiv od strane vodiča te pokazati izrazitu poslušnost.
- Ocjena 4:** Pas koji prihvaća vodu s oklijevanjem i nagovaranjem od strane vodiča i odradi sve kao i onaj prethodni, ali sve na zapovijed vodiča, te imamo osjećaj da on to radi zato što mora, a ne zato što želi i osjeća se određena doza prisile.
- Ocjena 3:** Vrlo temperamentno pretraživanje i volja za rad, ali bez sistematičnosti i kontakta s vodičem, kada pas sam bira teren i pretražuje samo gdje on želi birajući terene gdje očekuje divljač. Vidljiva je doza neposlušnosti i slabije vodljivosti.
- Ocjena 2:** Kada pas prihvati vodu na nekoliko puta ponovljenu naredbu, oklijevajuće i preko volje radi samo u plitkim dijelovima vode, te radi samo na naredbu vodiča kratko i jedva čeka priliku kada će izaći iz vode. Rad kada pas pretražuje lijevo i desno samo na bacanje kamenčića ili nekih drugih predmeta, te kada pas nekoliko puta ulazi i izlazi iz vode.
- Ocjena 1:** kada pas ne pokazuje volju za rad u vodi, na nekoliko puta ponovljenu zapovijed vodiča silom ulazi u vodu, kratko pliva i prvom mogućom prilikom izlazi iz vode.
- Ocjena 0:** Kada pas ne želi ući u vodu na više puta ponovljenu zapovijed bez svježeg mirisa

divljači.

Ukoliko pas ne uđe u vodu i ne zapliva samostalno ne može biti pozitivno ocjenjen.

Članak 27.

Pretraživanje vodene površine za puštenom patkom

Disciplina pretraživanje za puštenom (izgubljenom) patkom ispituje se na dubokoj (najbolje stajaćoj) vodi minimalne površine 50 x 50 metara. Voda mora biti toliko duboka da pas može normalno plivati. Rub vode mora biti obrastao trskom, šašem i drugim vodenim biljem. Vodič odloži svoga psa toliko daleko da ne može vidjeti postavljanje traga patke. Suci i sudački pomoćnici postavljaju trag na taj način što patki počupaju pera s jednoga krila ili zalijepe ljepljivom vrpcom da ne može poletjeti. Na obali iščupaju nekoliko pera na mjestu postavljanja traga odnosno na mjestu ispuštanja patke. Zatim patku potjeraju na otvorenu vodu bilo galamom, mahanjem rukama ili bacanjem kamenčića. Poželjno je da patka pliva barem petnaestak metara po otvorenoj vodi. Nakon toga sudački pomoćnici trebaju patku usmjeriti u obrasli dio vode. Tek nakon toga vodič sa psom dolazi do vode te mu suci pokazuju mjesto na kojemu je ispuštena patka. Kada pas osjeti trag patke vodič ga pušta i glasom usmjerava u njegovu radu. Pas treba izraditi trag patke na vodi, pronaći je u zaklonu i istjerati na otvorenu vodu. Ukoliko patka zaroni vodič može usmjeravati psa glasom, pokazivanjem raznim znakovima rukom ili bacanjem kamenčića. Kada patka izađe na otvorenu vodu, pucač je može odstrijeliti po nalogu sudaca. Ukoliko patka bude odstrijeljena pas je treba iznijeti i predati vodiču. Ukoliko pas odstrijeljenu patku donese i preda vodiču, disciplinu „Donošenje patke iz duboke vode“ ne treba posebno ispitivati.

Rad u vodi za puštenom patkom ispituje se u trajanju od 10 minuta.

Članak 28.

Ocjenjivanje:

Ocjena 5: Sigurna izrada traga na vodi, sustavno pretraživanje, kako na otvorenoj tako i na obrasloj vodi. Istjerana divljač na otvorenu vodu. Pas može koristiti plovni trag na vodi ili se koristiti vjetrom. Ukoliko nema vjetra ili je patka pobjegla u smjeru vjetra te pas ne može osjetiti divljač, vodič može usmjeravati psa glasom ili

rukom.

- Ocjena 4:** Manje sigurna izrada traga na vodi, očita pomoć vodiča u pretraživanju i usmjeravanju, ali ipak detaljno pretražena površina i istjerana patka na čistu vodu.
- Ocjena 3:** Ako pas pokazuje volju za izradu traga, ali mu trag ne uspijeva izraditi ni pomoću vodiča, suci mogu naložiti ispaljivanje hica u smjeru divljači da bi usmjerili psa.
- Ocjena 2:** Ukoliko pas ne pokazuje volju za rad, ni pretjeranu sistematičnost, slabije prati trag, ali ima sreće te mu divljač izlazi iz obrasle vode na čistu vodu i uspije riješiti nastalu situaciju, iako imamo osjećaj da pas bez pomoći patke ne bi uspio odraditi ispitivanu disciplinu.
- Ocjena 1:** Pas koji pokaže sklonost i volju za rad na tragu izgubljene patke, ali nikako ne uspijeva. Obično se radi ili o psima s malo volje za rad u vodi, slabije vodljivosti i slabijeg njuha.
- Ocjena 0:** Ukoliko pas ne ulazi u vodu, odbija praćenje plovnog traga ili pobjegne iz vode kad vidi patku ne može biti pozitivno ocjenjen.

Članak 29.

Donošenje patke iz duboke vode

Ukoliko nismo bili u mogućnosti ispitati donošenje iz duboke vode u disciplini „Pretraživanje vodene površine za puštenom patkom“ ovu disciplinu moramo obavezno ispitivati.

Na naredbu sudaca službeni pucač ispaljuje hitac u zrak, a sudac baca mrtvu patku dovoljno daleko u vodu. Nakon dozvole sudaca vodič odvezuje svojega psa te ga šalje po odstrijeljenu divljač. Vodič se mora udaljiti od obale barem 2-3 metra. Ocjenjuje se način na koji pas uzima divljač u vodi te način primopredaje pernatu divljači.

Nepravilan zahvat prilikom primopredaje snižava ocjenu za 1.

Članak 30.

Ocjenjivanje:

- Ocjena 5:** Pas najkraćim putem odlazi do divljači, uzima u usta te iznosi van na obalu, dolazi do vodiča, te predaje divljač vodiču u ruku u sjedećem položaju i ispušta na zapovijed vodiča. Pas ne smije ispustiti divljač da bi se otresao. Ukoliko pas ispusti divljač očito zbog prehvaćanja da bi je lakše nosio, ali se pri tom ne otrese, ne treba

mu snižavati ocjenu.

Ocjena 4: Ako pas korektno donese divljač van iz vode, ispusti je da bi se otresao, te ponovo uzme u usta i korektno preda vodiču. Kada pas sve radnje odradi korektno ili divljač preda u stojećem stavu, također zaslužuje ocjenu 4. Ukoliko pas sve radnje odradi korektno, ali divljač ispusti u sjedećem položaju bez naredbe vodiča, te divljač ispusti na tlo. Kada pas sve radnje obavi korektno, ali s velikim brojem naredbi vodiča te imamo osjećaj da pas radi pod prisilom. Pas za ocjenu 4 može od predviđenih radnji pogriješiti samo u jednoj (predaja divljači u stojećem stavu, nepravilan zahvat ili ispuštanje da bi se otresao i sl.)

Ocjena 3: Ukoliko pas radi pod prisilom, višekratno odlaže divljač, ali ipak donese i preda vodiču u bilo kojem položaju, a da divljač nije oštećena. Kada vodič ide u susret psu prema obali preuzeti divljač, očito zbog toga što bi pas ispustio divljač.

Ocjena 2: Kada pas neoštećenu divljač donese do obale i ispusti na tlo i više ne želi donijeti.

Ocjena 1: Ako pas donese divljač do ruba vode toliko da je vodič može dohvatiti rukom, a da pri tome ne smoči noge.

Ocjena 0: Ukoliko pas ne želi ući u vodu, ukoliko odnese divljač na drugu stranu obale i ne želi je donijeti vodiču, ukoliko ponese i ostavi divljač u vodi, a da je vodič ne može dohvatiti rukom da ne smoči obuću ili ukoliko pas oštećuje divljač isključuje iz daljnjeg natjecanja.

Članak 31.

VODLJIVOST

Vodljivost predstavlja suradnju psa s vodičem na terenu. Vodljivi i poslušni psi su od najranije dobi poslušni i privrženi te pokazuju izrazitu naklonost svom gospodaru i spremnost za izvršavanje postavljenih zadataka.

Stupanj vodljivosti pokazuje se u volji psa da u svakom trenutku bude u vezi sa svojim vodičem, ocjenjuje se tijekom cijelog ispita, a očituje se u općoj poslušnosti i spremnosti psa na izvršavanje svih zahtijevanih radnji.

Od retrievera se zahtjeva komunikacija tijekom cijelog ispita, odnosno radosno prihvaćanje i ispunjavanje glasovnih i drugih naredbi (pištaljkom, rukom, itd.).

Kontakt između vodiča i psa tijekom cijelog ispita, vodljivost na povodniku kod ocjene eksterijera, te opća poslušnost u radu u vodi i na terenu ulaze u ocjenu vodljivosti.

Članak 32.

VOLJA ZA RAD

Volja za rad pokazuje se u želji kojom pas obavlja radne zadatke. Poželjan je retriever koji radi s voljom, radosno i s lovačkim žarom, prihvaća naredbe i ispunjava ih. Bezvoljan rad, sporo odazivanje i izvršavanje naredbi, oklijevajuće prihvaćanje vode i nezainteresiranost za divljač svakako snižava ocjenu iz ove discipline.

Članak 33.

Vodič može povući svojeg psa s ispita rada ako pas u nekoj disciplini ne postigne njemu prihvatljivu ocjenu, ali gubi sva daljnja prava vezana uz ispitivanje toga dana. Povlačenje s ispita rada vodič psa mora prijaviti sucu prije početka posljednje ispitne discipline.

Suci moraju ocjeniti sve privedene pse i ne mogu niti jednog psa diskvalificirati odnosno isključiti iz ispita osim streloplašljivih pasa, pasa koji oštećuju, jedu ili zakapaju mrtvu divljač. Tijekom ispita suci mogu isključiti pse koji svojim ponašanjem ometaju ispit rada, vodiča psa koji se ne pokorava zapovijedima voditelja ispita i sudaca, ali razlog isključenja treba svakako naznačiti u ispitnom zapisniku.

Članak 34.

Za svaki rad pokazan u nekoj disciplini treba dodijeliti odgovarajuću ocjenu. Pas može dobiti ocjenu odličan (I n.r.), vrlo dobar (I I n.r.) i dobar (I I I n.r.) ako položi sve discipline, zadovolji rezultate i postigne odgovarajući broj bodova. Prema broju bodova, vrši se rangiranje pasa.

Potrebni minimalni brojevi bodova za pojedini nagradni razred:

za ocjenu odličan (I n. r.) od 157 do 185 bodova

za ocjenu vrlo dobar (II n. r.) od 140 do 156 bodova

za ocjenu dobar (III n. r.) od 92 do 139 bodova

Članak 35.

Završne odredbe

Ovaj Pravilnik donesen je od strane Izvršnog odbora HLS-a dana 27. travnja 2012. godine i stupa na snagu danom donošenja.

Predsjednik HLS-a
Đuro Dečak v.r.

OCJENSKA LISTA – ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA PASA DONOSAČA DIVLJAČI

IME PSA: _____ PASMINA: _____

SPOL: M - Ž OŠTENJEN: _____ VLASNIK: _____

BR. ROD.KNJIGE: _____ MIKROČIP/TETOVIRNI BR.: _____

RED. BR.	DISCIPLINE	KOEFIČIJEN T	ISPIT PRIROĐENIH OSOBINA	
			OCJENA	BODOVI
1.	PONAŠANJE NA PUCANJ	2		
2.	DONOŠENJE PERNATE DIVLJAČI SA SUHOG	4		
3.	DONOŠENJE VODENE PERNATE DIVLJAČI IZ DUBOKE VODE	4		
4.	VODLJIVOST	3		
OCJENA: 5 – ODLIČAN 4 – VRLO DOBAR 3 – DOBAR 2 – DOVOLJAN 1 – MANJKAV 0 – NEDOVOLJAN		NAGR. RAZRED	I	55 - 65
			II	49 - 54
			III	32 - 48

(mjesto i datum)

SUDAC (ovl. žig, potpis):

OCJENSKA LISTA – ISPIT RADA U DONOŠENJU ZA PSE DONOSAČE DIVLJAČI

IME PSA: _____ PASMINA: _____

SPOL: M - Ž OŠTENJEN: _____ VLASNIK: _____

BR. ROD.KNJIGE: _____ MIKROČIP/TETOVIRNI BR.: _____

RED. BR.	DISCIPLINE	KOEFIČIJEN T	ISPIT RADA U DONOŠENJU	
			OCJENA	BODOVI
1.	PONAŠANJE NA STAJALIŠTU	2		
2.	VODLJIVOST NA POVODNIKU	1		
3.	VODLJIVOST NEVEZAN	2		
4.	ODLOŽIVOST S PUCNJEM	2		
5.	POVLAKA PERNATE DIVLJAČI	4		
6.	SLOBODNO TRAŽENJE DVIJE PERNATE DIVLJAČI	4		
7.	POVLAKA DLAKAVE DIVLJAČI	4		
8.	SLOBODNO TRAŽENJE DVIJE DLAKAVE DIVLJAČI	4		
9.	PRETRAŽIVANJE VODENE POVRŠINE BEZ PATKE	4		
10.	PRETRAŽIVANJE VODENE POVRŠINE ZA PUŠTENOM	4		
11.	DONOŠENJE PATKE IZ DUBOKE VODE	2		
12.	VODLJIVOST	2		
13.	VOLJA ZA RAD	2		
OCJENA: 5 – ODLIČAN 4 – VRLO DOBAR 3 – DOBAR 2 – DOVOLJAN 1 – MANJKAV 0 – NEDOVOLJAN		NAGR. RAZRED	I	157- 185
			II	140-156
			III	92-139

(mjesto i datum)

SUDAC (ovl.žig, potpis):